

Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap

Afbakening door het vennootschappelijk winsttoogmerk

1. Inleiding

Wetgeving over personenvennootschappen blijkt lastig. De jongste poging heeft het stadium bereikt van een tweede ambtelijk voorontwerp (het "Voorontwerp").¹ Over het Voorontwerp is al het een en ander geschreven.² Een vooralsnog onderbelicht thema is het winsttoogmerk van de personenvennootschap. En in het bijzonder de vraag of dat winsttoogmerk een onderscheidend vermogen heeft. Volgens de minister moet deze vraag bevestigend worden beantwoord. In de voorgestelde MvT is over de voor personenvennootschappen kenmerkende samenwerking te lezen:³

"Het doel van deze samenwerking is het behalen van voordeel. De term 'voordeel' kan ruim worden uitgelegd: het kan zowel gaan om kostenbesparingen als om het genereren van vermogen. Ter onderscheid van de stichting of vereniging, is het bij de personenvennootschap nodig dat het voordeel in de vermogensrechtelijke sfeer ligt en dat dit voordeel ook aan de vennoten toekomt"

Het winsttoogmerk – de gebruikelijke term voor het doel van vermogensvoordeel – dient er dus toe de personenvennootschap te onderscheiden van de vereniging en de stichting. Op het oog een nobele gedachte. Het is wenselijk rechtsvormen van elkaar af te bakenen, opdat een juiste kwalificatie wordt vergemakkelijkt en dus zo min mogelijk onduidelijkheid bestaat over het toepasselijk recht op een samenwerkingsverband. Voor zover die onduidelijkheid bestaat, bestaat immers het risico op willekeur: gelijke gevallen die ongelijk worden behandeld. Een voldoende aanleiding dus om het onderscheidend vermogen van het winsttoogmerk te beoordelen.

2. Afbakening waarvan

Is het vennootschappelijk winsttoogmerk inderdaad geschikt als afbakeningscriterium? Voor de afbakening ten opzichte van de formele vereniging en de stichting is het antwoord nee. Deze rechtsvormen onderscheiden zich al voldoende van de personenvennootschap doordat zij wor-

den opgericht bij notariële akte (art. 2:27 lid 1 en 2:286 lid 1 BW) en vervolgens rechtsgeldig als zodanig voortbestaan, ongeacht of zij onder de wettelijke omschrijving van hun rechtsvorm vallen (art. 2:21 lid 1 sub a BW). Dit vereiste van een notariële akte geldt niet voor de personenvennootschap. Een personenvennootschap is vormvrij (art. 3:37 lid 1 BW).⁴ Als de personenvennootschap in een voorkomend geval bij notariële akte wordt aangegaan, draagt de notaris er zorg voor dat de rechtsvorm uit de akte blijkt en zal ook daarom het risico op een verkeerde kwalificatie verwaarloosbaar zijn.

Hiermee blijft over de afbakening van de informele vereniging; een rechtsvorm die evenals de personenvennootschap zonder notariële tussenkomst tot stand komt. Het Voorontwerp onderscheidt tussen de openbare personenvennootschap ("OPV") en de stille personenvennootschap ("SPV"). De afbakening van de informele vereniging ten opzichte van de SPV lijkt niet

1. Tweede ambtelijk voorontwerp Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten in verband met de modernisering van de regeling omtrent personenvennootschappen (Wet modernisering personenvennootschappen).
2. Zie het themanummer *Ondernemingsrecht* 2023/2-3.
3. MvT Voorontwerp, p. 32. Dit is geen nieuwe ministeriële gedachte. Vgl. *Kamerstukken II* 2002-03, 28 746, nr. 3 (MvT), p. 7: "Ik acht het echter van belang dit element [het winsttoogmerk, KdR] wel in de omschrijving op te nemen, in het bijzonder om de vennootschap te onderscheiden van de vereniging, die wel mag beogen winst te maken, maar die winst niet onder de leden mag verdelen".
4. De personenvennootschap wordt volgens art. 7:800 lid 1 Voorontwerp "bij akte aangegaan", maar deze akte is niet constitutief. Zie over dezelfde regel in art. 22 WvK: Asser-Van Offfen 7-VII 2022, nr. 40.

bijzonder problematisch. Een kenmerk van de informele vereniging is dat zij als zelfstandig lichaam deelneemt aan het rechtsverkeer.⁵ Een dergelijke verkeersdeelname ontbreekt juist als regel bij de SPV (art. 7:800 lid 2 Voorontwerp).⁶ De vraag naar het onderscheidend vermogen van het winstoogmerk speelt hierom dus vooral bij het onderscheid tussen de informele vereniging en de OPV.

Ook deze tweedeling is echter te ruim. Zowel de informele vereniging als de OPV kunnen als zodanig worden ingeschreven in het handelsregister (art. 2:30 lid 3 BW, art. 6 lid 1 Hregw, art. 7:810 lid 4 Voorontwerp). Uit de inschrijving blijkt of men met een informele vereniging of een OPV van doen heeft. Toegegeven, een sluitend antwoord op de kwalificatievraag geeft deze inschrijving niet. Inschrijving in het handelsregister is voor geen van beide rechtsvormen constitutief, terwijl een informele vereniging per abuis kan zijn ingeschreven als OPV of andersom. Hoewel de inschrijving dus niet beslissend is, vormt zij mijns inziens wel een voor de kwalificatie zwaarwegende omstandigheid. Het is als met de werking van een contractueel kwalificatiebeding. Beslissend is zo'n beding niet.⁷ Zwaarwegend is het wel, omdat de partijautonomie als regel vergt dat deze uiting van de gedeelde partijwil wordt gerespecteerd.⁸

In de praktijk zal de kwalificatievraag dus vooral rijzen in verband met het onderscheid tussen de niet-ingeschreven informele vereniging en de niet-ingeschreven OPV. Wil het vennootschappelijk winstoogmerk enig onderscheidend vermogen hebben, dan moet op basis hiervan bepaalbaar zijn of een samenwerkingsverband kwalificeert als een van deze rechtsvormen. De beoordeling hiervan vereist nadere beschouwing van de strekking van het vennootschappelijk winstoogmerk en vergelijking daarvan met het oogmerk van de informele vereniging.

3. Winstoogmerk en uitkeringsverbod

Het Voorontwerp omschrijft het winstoogmerk van de personenvennootschap als het oogmerk van de vennoten "voordeel te behalen en dit met elkaar te delen" (art. 7:800 lid 1 Voorontwerp). Hiermee wordt niet afgeweken van het geldend recht.⁹ Vroeger is de strekking van het winstoogmerk uitvoerig bediscussieerd. Het belangrijkste twistpunt betrof de omvang van het wettelijke begrip 'voordeel'. Sommigen meenden dat 'voordeel' beperkt was tot voor verdeling vatbare vermogensgroei.¹⁰ Deze opvatting is terecht tegengeworpen dat de wet niet spreekt van het 'verdelen' van voordeel, maar van het 'delen' ervan.¹¹ De formule dus die in het Voorontwerp terugkeert.¹² Uit deze formule volgt dat het ven-

nootschappelijk winstoogmerk zowel (voor verdeling vatbare) baten als (niet voor verdeling vatbare) vermeden lasten kan omvatten. Het is daarmee niet bezwaarlijk te spreken van het winstoogmerk van de personenvennootschap, mits men zich realiseert dat ook lastenvermindering de personenvennootschap een lust kan zijn.

Vormt het oogmerk van de informele vereniging nu van dit winstoogmerk het spiegelbeeld? Hiervoor moeten wij te rade bij het uitkeringsverbod in art. 2:26 lid 3 BW: "Een vereniging mag geen winst onder haar leden verdelen". Een redelijke uitleg van dit verbod brengt mee dat een (informele) vereniging winstverdeling onder haar leden niet tot doel mag hebben. Immers: de wet zal een rechtsvorm niet bepaalde gedragingen verbieden en tegelijkertijd het nastreven van deze gedragingen toestaan.¹³ De toelichting bij het Voorontwerp lijkt uit deze uitleg echter méér af te leiden, namelijk dat het verenigingsdoel zodanig is beperkt dat een winstoogmerk als bedoeld in art. 7:801 lid 1 Voorontwerp is uitgesloten.¹⁴ Maar dát staat er niet. Let op het woord 'verdelen' in art. 2:26 lid 3 BW. Uit deze woordkeuze volgt dat het de vereniging *niet* verboden

5. HR 24 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:797, NJ 2022/100 m.nt. Van Solinge (*Bandidos*), r.o. 3.4.1.
6. Het Voorontwerp stelt als vereiste voor de kwalificatie als OPV dat de personenvennootschap een naam voert, terwijl de SPV is gedefinieerd als een personenvennootschap die geen OPV is. Zelfstandige verkeersdeelname sluit een kwalificatie als SPV dus niet volledig uit. Kritisch over het naamvoeringsvereiste in het Voorontwerp: Blanco Fernández, *Ondernemingsrecht* 2023/11, pp. 62-63.
7. HR 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2034, NJ 2020/43 (*Inscharing*), rr.oo. 3.2.2-3.2.3; HR 6 november 2020, ECLI:NL:HR:2020:1746, NJ 2021/116 m.nt. Verhulp (*Participatieplaats*), rr.oo. 3.2.2-3.2.3.
8. Zie ook: Schelhaas & Valk, *Uitleg van rechtshandelingen*, Deventer: Wolters Kluwer 2022, p. 166-167.
9. Vgl. art. 7A:1655 BW.
10. Zie onder meer: Diephuis XIII 1890, p. 147; Land-Losecaat Vermeer V 1915-1932, p. 384.
11. Zie in plaats van velen: Jolles, *De kenmerken van de overeenkomst van maatschap* (diss. Leiden), Purmerend: Muusses 1932, pp. 82-84.
12. Zie ook: MvT Voorontwerp, p. 32.
13. Zie ook: Overes, *Rechtspersonen* (losbl.), art. 2:26 BW, aant. 12 (2022).
14. MvT Voorontwerp, pp. 32, 71.

is lastenvermijding na te jagen. Vermeden lasten laten zich niet verdelen en worden dus niet geraakt door het uitkeringsverbod en de daarin gelegen doelbeperking.¹⁵ De conclusie moet hierom zijn dat het winstoogmerk van de niet-ingeschreven OPV deze onvoldoende onderscheidt van de niet-ingeschreven informele vereniging. Er ligt grijs gebied tussen het winstoogmerk en het uitkeringsverbod.

Veel beroepsbeoefenaren vertoeven in dit gebied. Zij werken vaak samen in verbanden gericht op lastenvermijding die onder eigen naam deelnemen aan het rechtsverkeer. Een voorbeeld is een op kostendeling gericht verband van huisartsen, met een eigen naam en dito bankrekening, waarin elke partij voor eigen rekening een huisartspraktijk uitoefent.¹⁶ Deze verbanden staan bekend als openbare kostenmaatschappen, dat wil zeggen: openbare personenvennootschappen gericht op lastenvermijding. De kwalificatie als personenvennootschap staat echter minder buiten kijf dan weleens wordt gedacht. Het doel van lastenvermijding kan namelijk bij zowel de personenvennootschap als de informele vereniging voorzitten. Uitgaande van het vennootschappelijk winstoogmerk als bepalende factor, zou daarom met evenveel recht gesproken kunnen worden van een ‘kostenvereniging’.¹⁷

4. Alternatieve criteria

Reden genoeg dus voor een verkenning van alternatieve afbakeningscriteria. Kan de kwalificatiepuzzel anders worden gelegd? Volgens Kroeze is sprake van een personenvennootschap als aan de kenmerken van een personenvennootschap is voldaan, óók waar het verband zich aandient als informele vereniging.¹⁸ De vraag is echter of deze suggestie het probleem niet eerder ontkent dan oplost. Waaruit volgt nu dat de kwalificatie als personenvennootschap bij twijfel voorgaat? Een hiertoe dwingende rechtsgrond heb ik niet kunnen vinden en wordt ook door Kroeze niet vermeld.

Biedt een ander materieel kenmerk dan uitkomst? Sommigen bepleiten een afbakening volgens het criterium dat het verband een “georganiseerd lichaam” is, wat slechts zou gelden voor de informele vereniging.¹⁹ Inderdaad heeft de Hoge Raad overwogen dat informele verenigingen “georganiseerd” zijn.²⁰ Hieruit volgt echter niet dat personenvennootschappen niet georganiseerd zijn of kunnen zijn. Een redenering a contrario is ook niet houdbaar. Denk aan afspraken in vennootschapscontracten over verdeling van de beheersbevoegdheid, besluitvorming bij meerderheid of vertegenwoordiging. Als die afspraken al niet organisatorisch zijn, kan ik mij überhaupt geen georganiseerd lichaam voorstellen.²¹

Een andere optie is een terugkeer naar de door Meijers voorgestelde onderscheidingscriteria van vrije toe- en uittreding (als kenmerkend voor de vereniging)²² of verschuldigde inbreng (als kenmerkend voor de personenvennootschap).²³ Deze criteria bieden echter evenmin voldoende houvast. Problematisch aan het eerste criterium is dat personenvennootschappen met voortzettingsregelingen zo te organiseren zijn dat toe- en uittreding is losgekoppeld van het voortbestaan van de personenvennootschap. Personenvennootschappen hoeven op dit punt dus niet onder te doen voor verenigingen. Dit geldt te minder wanneer toe- en uittreding van vennoten conform het Voorontwerp wettelijk wordt gefaciliteerd. Inbreng is verder een volkomen gebruikelijk fenomeen bij verenigingen. De wet erkent zoveel in art. 2:35 lid 5 BW. Daar is sprake van een door leden verschuldigde “jaarlijkse bijdrage”, oftewel inbreng.

15. Zie ook: *Kamerstukken II* 1982-83, 17725, nr. 3 (MvT), p. 71; *Kamerstukken II* 1984-85, 17225, nr. 7, p. 24; Van Veen, *TrOB* 2013/4, pp. 130-131; Asser-Rensen 2-III 2022, nr. 38; Overes, *Rechtspersonen* (losbl.), art. 2; 26 BW, aant. 12 (2022).
16. Vgl. Rb. Almelo (vzr.) 21 april 2010, ECLI:NL:RBALM:2010:BM2858, waar een dergelijk samenwerkingsverband is gekwalificeerd als maatschap.
17. De term is ontleend aan: Pitlo-Raaijmakers 2017, p. 714. Zie ook: Hof Arnhem-Leeuwarden 26 april 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:3406, *JOR* 2016/265 m.nt. Snijder-Kuipers (*DTV Groep*), waar het oordeel “dat DTV Groep een samenwerkingsverband betreft tussen de aangesloten leden dat tot doel heeft om door gezamenlijke inkoop betere condities te verkrijgen en daarmee een vereniging is” in stand is gelaten.
18. Asser-Kroeze 2-I 2021, nr. 144.
19. Den Tonkelaar, *Vrijheid en gebondenheid in het verenigingsrecht* (diss. Leiden), Alphen aan den Rijn: H.D. Tjeenk Willink 1979, p. 30; Van Mourik, *De personenvennootschap*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1993, p. 15; Stokkermans, *Sleutels voor personenvennootschapsrecht* (diss. Rotterdam), Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 79.
20. HR 24 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:797, *NJ* 2022/100 m.nt. Van Solinge (*Bandidos*), r.o. 3.4.1.
21. Zie ook: Binger, *WPNR* 1897/1429, p. 250; Meijers, noot bij HR 6 februari 1935, ECLI:NL:HR:1935:81, *NJ* 1935, p. 1513. Vgl. MvT Voorontwerp, p. 68: “Regels over (...) de mogelijkheid om organen te hebben, ontbreken. Deze onderwerpen kunnen vennoten desgewenst in de vennootschapsovereenkomst regelen of bij besluit”.
22. Parl. Gesch. BW Boek 2 1962, p. 212 (TM).
23. Meijers, noot bij HR 6 februari 1935, ECLI:NL:HR:1935:81, *NJ* 1935, p. 1513. Zie in deze richting ook: Tervoort, *Het Nederlandse personenvennootschapsrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2021, p. 42; Asser-Van Olfen 7-VII 2022, nr. 8.

5. Structurele samenloop

Het lijkt gerechtvaardigd te stellen dat vooralsnog geen beslissend criterium is gevonden waarmee de niet-ingeschreven informele vereniging kan worden afgebakend van de niet-ingeschreven OPV. Dat is niet alleen vervelend voor verstokte rechtsdogmatici, maar ook voor feitelijke samenwerkingsverbanden – timmerlui, accountants, fysiotherapeuten, etc. – die hierdoor geconfronteerd worden met rechtsonzekerheid. De rechtsleer kan deze rechtsonzekerheid niet worden aangewreven. Alle pogingen ten spijt is een scherpe afbakening op basis van het positieve recht gewoonweg niet te maken.²⁴ Als gevolg hiervan kan voor samenwerkingsverbanden gericht op lastenvermijding telkens weer de vraag rijzen welke regels gelden. Er is sprake van een samenloopprobleem.

Men zou mij kunnen tegenwerpen dat samenloopproblemen niet bestaan, slechts situaties waarop de regels van samenloop toepasselijk zijn. En inderdaad lijkt dit noodverband vooralsnog de enige juiste oplossing. Het bevredigt echter weinig dat deze ‘oplossing’ niet slechts incidenteel noodzakelijk is. Het wettelijk systeem zadelt bepaalde samenwerkingsverbanden structureel op met samenlooperikelen, waarvan veel partijen niet eens zullen vermoeden dat zij bestaan. Denk slechts aan de vraag of toepassing van het verenigingsrecht kan leiden tot een onaanvaardbare doorkruising van het personenvennootschapsrecht en vice versa. Alleen voor juristen is dit al een hele kluit. En dan zwijg ik nog over het toepassingsbereik van art. 6:215 BW. Betreft het hier een gemengde overeenkomst? Of misschien een gemengde rechtspersoon?

Deze samenloopproblematiek zou voorkomen kunnen worden door een betere afstemming van de respectievelijke doelen. Het uitkeringsverbod kan worden verruimd of het vennootschappelijk winstoogmerk kan worden beperkt, zodat verenigingen dan wel personenvennootschappen zich niet langer mogen richten op lastenvermijding. Wenselijk lijkt deze oplossingsrichting echter niet. Een dergelijke wetswijziging zou namelijk ook gevolgen hebben voor samenwerkingsverbanden waarvan de kwalificatie nu niet tot problemen leidt. Zou bijvoorbeeld lastenvermijding onder het uitkeringsverbod worden geschaard, dan zouden veel verenigingen zich gedwongen zien tot omzetting in een andere rechtsvorm. Dit middel is erger dan de kwaal.

6. Uiteenlopende regels

De kwaal is het uiteenlopen van (voorgestelde) regels. Neem de beperkte rechtsbevoegdheid. De niet-ingeschreven OPV kan zich niet omzetten, kan geen rechtspersonsbestuurder zijn, kan

geen aandelen op naam verkrijgen en kan geen rechthebbende zijn van beperkte rechten op aandelen op naam of registergoederen (art. 7:810 lid 4 Voorontwerp). De wet laat dit alles wel toe voor informele verenigingen. Welk belang dit onderscheid moet dienen, ontgaat mij. De opmerking in de MvT dat het verschil is “ingegeven door het feit dat een openbare personenvennootschap in tegenstelling tot een informele vereniging winstoogmerk heeft en naar verwachting vaker in het handelsverkeer zal voorkomen”, begrijp ik in elk geval niet.²⁵ Deze ‘ingeving’ plaatst informele kostenverenigingen hoe dan ook voor de lastige vraag of hun rechtsbevoegdheid via de samenloopregels even beperkt is als die van een niet-ingeschreven OPV.

Een ander voorbeeld. Alle vennoten van een niet-ingeschreven OPV zijn naast de vennootschap hoofdelijk verbonden voor verbintenissen van de vennootschap jegens derden, verbintenissen uit de wet inclusief (art. 7:814 lid 6 Voorontwerp).²⁶ Een vergelijkbare hoofdelijkheidsregel geldt bij de informele vereniging, zij het dat deze beperkt is tot bestuurders en slechts verbintenissen uit rechtshandeling bestrijkt (art. 2:30 lid 2 BW). Aan onvrijwillige crediteuren is dit verschil niet uit te leggen. Een gelaedeerde zal zich in elk geval willen beroepen op de vennootschappelijke hoofdelijkheidsregel. Staat toepasselijkheid van art. 2:30 lid 2 BW hieraan in de weg? De regels van samenloop wijzen in beginsel op een ontkenkend antwoord.²⁷ Niettemin is het uit rechtszekerheidsoogpunt – voor zowel crediteuren als samenwerkingsverbanden – weinig gelukkig te noemen dat deze vraag kan opkomen.

24. Zie ook: Dijk/Van der Ploeg 2021, p. 58.

25. MvT Voorontwerp, p. 71.

26. Zie ook: MvT Voorontwerp, p. 85.

27. Vgl. HR 15 juni 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA1414, NJ 2007/621 m.nt. Haak (*Fernhout/Essent*), r.o. 4.2.

7. Niet afbakenen, maar schakelen

Dit brengt mij bij de stand van zaken. De voorgestelde regeling van de niet-ingeschreven OPV is geënt op de regeling van de informele vereniging, maar bevat ten opzichte daarvan ook belangrijke verschillen. Verschillen die nauwelijks zijn onderbouwd en ook niet te onderbouwen lijken. Niemand zit te wachten op de samenloopproblemen die deze opzet structureel uitlokt. Tegelijkertijd is het onwaarschijnlijk dat een beslissend afbakeningscriterium te vinden is op grond waarvan de niet-ingeschreven OPV en de niet-ingeschreven informele vereniging onderling te onderscheiden zijn. Het vennootschappelijk winstoogmerk is hiertoe in elk geval ongeschikt.

Een weg uit deze doolhof lijkt mij de volgende. De huidige wettelijke regeling van de informele vereniging maakt plaats voor een schakelbepaling die informele verenigingen onderwerpt aan de bepalingen voor de niet-ingeschreven OPV. Op deze manier kan de ingewikkelde afbakeningdiscussie worden vermeden, zonder dat de even ingewikkelde samenloopproblematiek de kop opsteekt. Conceptueel sluit deze suggestie

aan op hoe elders in het privaatrecht met voorzienbare samenloopproblemen wordt omgegaan.²⁸ Concreet kan inspiratie worden ontleend aan de eerste volzin van § 54 lid 1 BGB: “Auf Vereine, die nicht rechtsfähig sind, finden die Vorschriften über die Gesellschaft Anwendung”.

Ten slotte wijs ik erop dat verschillende auteurs met kracht van argumenten hebben bepleit de rechtspersoonlijkheid van personenvennootschappen afhankelijk te stellen van hun inschrijving in het handelsregister.²⁹ Indien de wetgever dit voorstel overneemt, zou het consequent zijn als een schakelbepaling de regels voor de personenvennootschap *tout court* toepasselijk verklaart op de informele vereniging en dus de rechtspersoonlijkheid van de informele vereniging afhankelijk stelt van inschrijving. Een dergelijke regeling zou niet alleen de rechtszekerheid bevorderen, zoals al meermaals is gesignaleerd.³⁰ Ook de vrijheid van vereniging is ermee gediend dat de huidige rechtspersoonsdwang in het verenigingsrecht zo veel mogelijk wordt teruggedrongen.³¹

Mr. K.H.M. de Roo*

28. Vgl. Castermans & Krans, *Samenloop*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, nr. 9.

29. Zie onder meer: Stokkermans, *Ondernemingsrecht* 2021/92, p. 564; Van Veen & Van Olffen, *Ondernemingsrecht* 2023/8; Boschma, *Ondernemingsrecht* 2023/10, pp. 55-56. Het systeem van het Voorontwerp vindt steun bij: De Kluiver, ZIFO-reeks nr. 21 (2016), p. 25; Blanco Fernández, *Ondernemingsrecht* 2023/11, p. 62; Hamers, *TrOB* 2023/1, pp. 15-16.

30. Vgl. Van der Ploeg, *NJB* 1989, p. 484 e.v.; Van Veen, *Ondernemingsrecht* 2019/107, p. 604; Cavallé Medina, *WPNR* 7298 (2020); Asser-Rensen 2-III 2022, nr. 8.

31. Zie ook: Van Veen, in: Van der Ploeg e.a. (red.), *Civil Society in Europe*, Cambridge: CUP 2017, pp. 24-25.

* Advocaat te Amsterdam en als fellow verbonden aan het Zuidas Instituut voor Financieel recht en Ondernemingsrecht (ZIFO).
(Koen.deRoo@Stibbe.com)